

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. Quid de speciebus ad supernaturalem Fidei actum requisitis
sentiendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

*Locus iste
Apostolus in-
telligi nullo
modo posse
de Fide
affidari.*

dormientibus dici potest manere actus Fidei, non quidem physicè, sed moraliter, ex omnium quod quis immediatè ante somnum actum Fidei elicuerit. Sed contra: Sic namque si iustus quipiam immediatè ante mortem actum Fidei elicueret, dici similiter posset manere Fides in patria in anima illa, que hunc actum Fidei elicuerat. Alia ergo Fides est, quam dicit Apostolus in hac vita, seu viâ manere, non in patria.

V. Probatur secundò ex Concilio Tridentino, in quo planè definitum videtur dona hæc permanentia Fidei, Spei, & Charitatis in iustificatione simul cum gratia nobis infundi. Sess. ergo 6. cap. 7. postquam dispositiones, quæ iustificationem antecedunt, & inter eas actum Fidei & Spei enumerasset, sic subiungit: *Hanc dispositionem, & præparationem iustificatio ipsa consequitur, qua non est sola peccatorum remissio, sed sanctificatio etiam, & renovatio interioris hominis per susceptionem gratia & donorum: per hæc autem dona non intelligit Fidem & Speim actualem, cum dona ista, ut ait Concilium, distinguantur a præparatione, utpote quam consequitur, præparatio autem, ut vidimus, includebat actus Fidei & Spei, ergo hæc dona intelligi debent aliquid permanens, & à Fidei & Spei actibus distinctum. Clarius adhuc postea loquitur Concilium eodem capite his verbis: *Vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hac omnia simul infusa accipit homo per IESVM CHRISTVM, cui inheretur, Fidem, Speim, & Charitatem: sicut declarat quænam fuerint illa dona, que in iustificatione supra dixerat infundi.**

VI. Tandem idem Concilium Sess. 6. can. 28. definit per quocunque peccatum mortale aucti gratiam iustificationis, non verò Fidem, sed hanc destrui per solam infidelitatem, ergo admittit verum donum permanentem Fidei, seu habitum supernaturalem, amissam per peccatum gratiæ, adhuc persistente, si enim esset naturalis, quamvis per unicum actum Fidei non nihil minueretur, ut aliis habitibus naturalibus contingit, qui paulatim per actus contrarios corrumptuntur, non tamen totus Fidei habitus per unum actum infidelitatis deperderetur, ut docet Concilium loco citato, & cap. 15. ejusdem Sessionis sexta;

VII. Præterea, si hic habitus Fidei non sit in substantia supernaturalis, seu per se infusus, sed naturalis tantum, & infusus per accidens, ejusdem erit naturæ & indolis cum aliis habitibus naturalibus, sicut dabit facilitatem, instar aliorum habituum naturalium, quod tamen est contra omnem experientiam, puer etenim qui in baptismo infusum accepit habitum Fidei, ubi ad rationis usum perverit, nullam maiorem propterea sentit in credendo facilitatem, quæ si baptismum non suscepisset. Deinde hereticus, qui annis aliquor hereticorum dogmata fecutus variis actus errorios elicuisse; hic inquam, ad Ecclesiam postea rediens, & in iustificatione simul cum gratia Fidei sibi infusa accipiens, sumam adhuc inclinationem ad errores pristinos in se experitur, ergo habitus Fidei quem modo recipit, non est naturalis; hi enim habitus & facilitatem tribuunt ad suos actus, & inclinationem tollunt ad contrarios, quod non faciunt habitus supernaturales.

VIII. Datur ergo habitus supernaturales Fidei, Spei, &c. ad actus prout oportet, seu ad salutem consequendam necessarios elicendum. Quamvis enim vel per auxilium supernaturale extrinsecum, vel intrinsecum transiens elici hujusmodi actus

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

possint, connaturalius tamen elicuntur per principium intrinsecum, idque permanens, actus quippe vitales postulant connaturaliter principium intrinsecum, cumque hi habitus, ut dixi, sint potentia in ordine supernaturali, sicut intellectus & voluntas in ordine naturali, connaturalius videtur, ut sint quid permanentes sicut haec potentia naturales. Habitum vero infusi morales ideo non manent in peccatore, amissam gratiam, quia gratiam supponunt ut radicem, vel physicam, ut multi volunt, vel moralem; unde cum peccator per offensam gravem ipsos demeruerit, Deus illos auferit, & sicut non nisi aliquo precedente merito eos primò infundit, ita sine aliquo merito eos denovo non vult restituere. Habitum vero Fidei & Spei idcirco in peccatore, habitibus aliis destrutis, Deus conservat, quia eorum actus sunt totius ædificii spiritualis supernaturalis fundatum. Sed de his omnibus fuisus dictum est Tomo precedente, dum de gratia & habitibus supernaturalibus, tam Theologis, quam infusis.

IX. Ad illud quod supra, num. 3. afferebatur ex Concilio Viennensi, & Innocentio tertio cap. Majores De baptismō & ejus effectu: licet concederemus rem hanc eo tempore non fuisse definitam, potesta tamen definiti potuit, imo ut ostendi num. 5. & 6. definita est in Concilio Tridentino sess. 6. variis locis. Deinde dico, quamvis circaparvulos tempore Innocentii tertii controversum inter Theologos fuerit, Utrum iis in baptismō infunderentur hæc dona, seu virtutes, & in Concilio Viennensi definitum sit tantummodo ut probabilius parvulis juxta ac adultis ea infundi, quoad adultos tamen nullum fuit dubium, quin iis infunderentur: imo Concilium aperte supponit ut indubitatum dona hæc & virtutes in iustificatione semper infundi adultis, solumque definitum est à Concilio esse probabilius ea quoque infundi parvulis, sicut infunduntur parvulus, tota enim controversia, ut dixi, illic erat adultis: circa parvulos, de quibus agebatur in Concilio, an scilicet in baptismō dona illa permanentia recipiunt, sicut illa recipiunt in iustificatione adulti; quia in re partem affirmativam amplexum est Concilium ut probabilem, & Patrum ac Theologorum dictis magis conforme.

SECTIO SEXTA.

*Quid de speciebus, ad supernaturalem
Fidei actum requisitis
sentiendum.*

QUÆRES, Utrum sicut habitus, qui ex parte potentia ad actum Fidei divina concurrit, est supernaturalis, ita etiam species, quæ loco objecti eundem actum efficiunt, debent esse in substantia supernaturales. Affirmat P. Granado hinc, tractatu 13. Disp. 7. idem docet Hurtado in praesenti, Disp. §8. Sect. 4. §. 36. & alii nonnulli, qui species hæc supernaturales una cum ipso habitu supernaturali Fidei infundi aiunt, & leu. una cum illo destrui. Quam firmæ sint rationes, quibus ad hoc probandum nituntur, postea videbimus.

Secunda, eaque probabilior sententia negat ad actum Fidei supernaturalem necessarias esse supernaturales species, sed ad actum illum Fidei elicendum

TOM. II.

cies in substantia naturales.

eliendum sufficere ait species in substantia naturales: ita Bannez 1. parte, quæst 88. artic. 3. Suarez lib. 2. de Attributis, cap. 15. n. 9. Vaquez Tomo 1. in 1. partem, Disp. 43. cap. 5. num. 15. Ripalda Tomo 1. de ente supernaturali, Disp. 54. Coninck Disp. 16. dub. 2. num. 13. Turrianus hic, Disp. 38. dub. 5. & alii.

naturalius est ut elevetur per aliquid sibi intrinsecum, & non per aliud principium extrinsecum, ergo ad actum Fidei supernaturalem, ut connaturaliter procedamus, vel assignare debemus species in substantia supernaturales, vel si sint naturales, elevari debent per aliquid sibi intrinsecum, & non per habitum Fidei ipsius extrinsecum. Respondetur, quando aliunde in causa totali &

Dicit: con-naturalius est ut species elevetur intrinsecum.

III.
Opendatur ad actum Fidei supernaturalem non requiri species supernaturales.

Tribus formalitatibus in actu, triplex in causa adequa- sit respondet virtus.

IV.
sicut intellectus elevari possit per auxilium extrinsecum, ita & species naturales per habitum.

Exemplo à naturalibus desumpto res hoc aliqua ratione debarcatur.

V.
Causa has species producens non est necessaria supernaturalis.

VI.

Objicies secundò: Quando causa aliqua ele-vatur ad effectum sibi improportionatum, con-

Ratio est: In confessio enim est apud omnes dari objectorum Fidei species naturales, sed hæc ad actum Fidei supernaturalem eliciendum sufficiunt, ergo species supernaturales ad hunc finem sunt superflua: minor probatur, species siquidem naturales sufficiunt ad actum Fidei naturalem, ergo & ad supernaturalem, cum enim, ut supra ostensum est, solum differant hæc ratio[n]e formalitatis supernaturalitatis, & ad hanc detur in causa completæ principium sufficiens, nempe habitus, non est cur aliud requiratur, magis quam cur ad formalitatem vitalitatis requiratur aliud principium præter intellectum. In actu ergo supernaturali Fidei, præter generales formalitates entis, &c. tres peculiariter quoad rem presentem reperiuntur formalitates, vitalitas, representatione, & supernaturalitas, ad quas, seu ad actum ex illis compactum requiritur & sufficit triplex virtus in causa completæ intellectus ad vitalitatem, species ad representationem, & habitus ad supernaturalem, tribuendo nimis formaliter singula singulis; realiter enim omnes tres caulae ad formalitates singulas concurrunt.

Probatur conclusio secundò: Intellectus namque ad eliciendum actum supernaturalem elevari juxta communem sententiam Theologorum potest per auxilium extrinsecum, ergo & species naturales ad actum Fidei supernaturalem producendum elevari possunt per habitum Fidei, quamvis sit speciebus extrinsecus. Ratio est; elevare siquidem, aliud nihil est, quam in rei aliquius productione suppleret id quod alteri causa ob debilitatem & ordinis inferioritatem deest, ut in praesenti potest contingere; quod enim speciebus, ordinis naturalis cum sint, in productione actus supernaturalis deest, suppleret habitus supernaturalis. Res hac exemplo naturali declarari aliquo modo potest: statuendo pondus ut centum, puer, qui habet vires solam ut tria, tres tantum illius partes seu gradus, & non totum pondus elevare potest; accedat vir aliquis robustus, quique habet vires ut centum, puer ille simul cum hoc viro totum illud pondus jam levabit, & ad hoc dici potest à viro illo elevatus. Idem ergo dici in praesenti potest, & multo magis propriæ de speciebus & habitu respectu actus supernaturalis.

Objicies primò: Causa supernaturalis producit effectum supernaturalem, sed causa has species producens, nempe revelatio, est supernaturalis, ergo, &c. Respondetur causam specierum non esse ut plurimum supernaturalem, objectorum siquidem Fidei, & ipsius etiam revelationis species producunt à vocibus corum, qui res Fidei primò proponunt, haec autem voces sunt quid merè naturale, ut constat. Deinde, etiamis revelatio esset supernaturalis, speciem tamen sui abstractivam (de hac enim sola loquimur in praesenti) producere posset in intellectu, nec species alia quam naturalis hic requiritur, ut ostensum est, qualem, omnes harum rerum nos habere affirmant.

Objicies secundò: Quando causa aliqua ele-vatur ad effectum sibi improportionatum, con-

naturalius est ut elevetur per aliquid sibi intrinsecum, & non per aliud principium extrinsecum, ergo ad actum Fidei supernaturalem, ut connaturaliter procedamus, vel assignare debemus species in substantia supernaturales, vel si sint naturales, elevari debent per aliquid sibi intrinsecum, & non per habitum Fidei ipsius extrinsecum. Respondetur, quando aliunde in causa totali & adæquatâ datur virtus sufficiens ad effectum, ut hæc in intellectu instruendo habitu Fidei dari ostendimus ad actum Fidei supernaturalem, non connaturalius esset, sed planè superfluum, ut species sint supernaturales, vel ut naturales eleventur per aliquid ipsius intrinsecum. Sicut in exemplo numero quarto allato, frustra planè & superflue puer illi adderentur vires intrinsecæ, dum ad eum vir robustus, qui sufficienter eum juvare possit, ad pondus illud ut centum elevandum. Unde si species essent supernaturales, non improbabiliter forte loqueretur qui diceret, non requiri habitum infusum ad actum supernaturalem Fidei, sed posse intellectum per has species ad actum supernaturalem elevari, cum ad effectum supernaturalem sufficiat in causa completâ unum principium supernaturale. Quamvis de visione beatâ peculiaris hac in re sit difficultas.

Objicies tertio: Species, etiam de objectis naturalibus in scientia Christi infusa, sunt supernaturales, ergo & species in nobis ad actum supernaturalem Fidei debent esse supernaturales. Respondetur, si species illæ sint supernaturales, siquidem tamen multi negant, non est propter extinguentiam actus supernaturalis præcisè, sed ad ordinatum maiorem intellectus, seu animæ Christi, cui propter summam dignitatem & excellentiam optimæ quæque & præstantissima debentur.

Objicies quartò: Actus clarus, seu intuitivus rei supernaturalis postular species supernaturales illius, idem ergo est de acto obscuro & abstractivo. Negatur tamen consequentia; actus namque clarus & intuitivus rei supernaturalis per proprias species haberi debet, & objecto proportionata, adeoque supernaturales: actus verò obscurus de re supernaturali, qualis est omnis actus Fidei, per species abstractivas haberi potest, sicut nulla hic necessitas specierum supernaturalium.

Objicies quintò: Habitū & species esse debent in eodem ordine, utpote quæ unum simul conflant principium, actus supernaturalis Fidei productivum. Respondetur negando antecedens, unum enim principium supernaturale, ut diximus, sufficit ad actum illum supernaturalem producendum, cum in causa adæquata reperiatur virtus, omnibus formalitatibus effectus respondens, ac proinde supernaturalitas in specie esset superflua. Quod si species objecti materialis, quæ una cum intellectu possibili actum aliquem spiritualem producit, sit spiritualis, & hoc in parte proportionem servet cum intellectu, ejusdemque cum eo sit ordinis, hoc non præcisè ratione productionis actus spiritualis contingit, cum, ut Tomo præcedente, Disp. 74. Sect. 4. dum de specificibus Angelicis, ostendi, objectum materiale non speciem tantum spiritualem sui simul cum intellectu agente, sed actum etiam spiritualem cum intellectu possibili immediatè produce-re queat: Ratio ergo desumitur, non ex parte objecti seu effectus, sed subjecti, quod nimis in subjecto purè spirituali species materialis adæquate subjectari non possit.

Objicies

VII:
Quare spe-cies ad effectum infusa-ram Christi sunt super-naturales.

VIII:
Quare actus clarus de objecto supernatu-rali sit su-pernatura-lio, non tam actus obscurus.

IX:
Non est ne-cessarium ut species & habitus sint semper inco-dem ordinata.

Quare spe-cies objecti materialis producens simul cum intellectu actum spiri-tualem sit spiritalis.

X.
 Ad conclusio-
 fionem su-
 pernaturali-
 lem non sem-
 per requiri-
 tur ut ultra-
 que præmissa
 sit superna-
 turalis.

Objicies sexto: Ut eliciatur conclusio super-naturalis requiruntur duæ præmissæ supernatu-
 rales, ergo etiam ad actum Fidei supernaturalem;
 seu tale judicium requiritur & habitus & species
 supernaturalis. Respondetur negando anteceden-
 dens; plurimi enim docent ad conclusionem
 Theologicam supernaturalem sufficere unum
 actum Fidei supernaturalem, quamvis altera præ-
 missa sit merè naturalis, principium scilicet ali-
 quod lumine naturæ notum. Circa supernatu-
 ralitatem harum specierum nonnulla subiungentur
 in fine Sectionis sequentis.

SECTIO SEPTIMA.

Reliqua ad actus Fidei supernatura- litatem cognoscendam requisita

I.
 Sitne judi-
 cium prædi-
 cum de cre-
 dibilitate ei-
 credendis su-
 pernaturalis.

Quæres primò: Utrum judicium practi-
 cum de credibilitate mysterii, quod cre-
 dendum proponitur, seu quo quis judicat illud
 Fidei divinæ esse credibile, & quo voluntas proximè
 movetur ad applicandum prudenter intelle-
 ctum ad assensum firmissimum circa objectum il-
 lud eliciendu[m] ob auctoritatem divinam, sit su-
 pernaturalis. P. Coninck Disp. 13. de actibus,
 dub. 3. vult hoc judicium esse in substantia natu-
 rale, & supernaturale tantum quoad modum,
 quod nimur objectum materiale, circa quod veratur, sit supernaturale, & non nisi per revo-
 lutionem divinam cognosci posse.

II.
 Iudicium
 hoc credibi-
 litate est in
 substantia
 supernatu-
 rale.

Probabilius tamen est quod affirmat Suarez
 hic, Disp. 4. Sect. 6. & communis sententia
 Theologorum, hoc scilicet judicium esse in sub-
 stantia supernaturale. Ratio est, nam ut Tomo
 precedente, in materia de gratia ostendi, actus
 naturalis intellectus non potest immediate intentionali-
 ter excitare ad actum supernaturalem volun-
 tatis propter improportionem, quæ non mi-
 nor est in hoc genere inter actum naturalem &
 supernaturalem, quam inter materiale, seu
 sensitivum, & actum voluntatis, seu spiri-
 tualem.

III.
 Iudicium
 hoc prædi-
 cum est ipsa
 gratia pra-
 veniens,
 quam exi-
 gunt Patres.

Darietiam
 potest judi-
 cium prædi-
 cum credi-
 bilitatis na-
 turale.

Deinde Concilia & Patres, ut ibidem ostendimus, gratiam excitantem, seu prævenientem supernaturalem requirunt ad actum Fidei sicut oportet, seu supernaturalem, gratia autem hæc nihil aliud ut plurimum est, nisi ipsissimum hic actus, seu judicium practicum de credibilitate rei, qua credenda proponitur; hoc enim per modum cogitationis sanctæ, qualis revera est, voluntatem allicit ad imperandum intellectui, ut actum Fidei circa objectum eliciat. Aliud est de iis actibus, qui remoti tantum ad actum supernaturalem concurrunt. Sicut tamen, ut supra diximus, dari potest actus naturalis Fidei circa hoc ipsum objectum, ita & dari potest naturale iudicium practicum credibilitatis ad eum proximè disponens.

IV.
 Actus quo
 voluntas
 imperat af-
 fectum su-
 pernaturali-
 lem Fidei est
 supernatu-
 ralis.

Quæres secundò: Utrum actus, quo volun-
 tas imperat intellectui, ut actum Fidei supernatu-
 ralem eliciat, sit etiam supernaturalis. Com-
 munis Theologorum sententia est affirmativa.
 Ratio est eadem, quæ proximè assignata est pro
 imperio illo practico, seu judicio de credibilitate
 rei, qua credenda proponitur, immediatè
 enim movet & excitat ad actum supernaturalem.
 Confirmatur: Actus Fidei, ut Disputatione se-

quente videbimus, est liber & meritorius, sed non aliunde libertatem & rationem meritorii haurit, quam ab hac volitione, ergo hæc volatio debet esse meritoria, & consequenter supernaturalis; nihil enim, quod supernaturale non est, potest gratiam & gloriam mereri, ut Tomo pre-
 cedente in tractatu de gratia fusæ est declaratum;

& ut communis habet Theologorum sententia, nullus actus naturalis, saltem nisi ab actu super-
 naturali imperetur, potest esse meritorius: imo, ut Tomo precedente, Disp. 126. Sect. 8. ostendit, probabilius est nullum omnino actum natu-
 ralem, etiam ab actu supernaturali imperatum,
 esse meritorium. Sed et si hoc concederemus, Fides tamen aliunde in substantia esse debet su-
 pernaturalis, quia nimur immediate excitat ad actus supernaturales & meritorios voluntatis, ad quod in actibus Fidei requiritur supernatu-
 ralitas.

Dices: Fides; ut sapè ex Conciliis & Patri-
 bus diximus, est fundamentum totius ædificiū su-
 pernaturalis, & quid in hoc statu rerum ad om-
 nem actum meritoriorum requisitum; malè ergo
 actum illum, quo voluntas pro suā in intellectum
 potestate imperat actum Fidei, dicimus esse me-
 ritoriorum. Negatur tamen consequentia: Con-
 cilia siquidem & Patres solum volunt Fidem es-
 radicem & principium omnis actus liberi & me-
 ritoriorum præter ipsum actum fidei, hic autem, ut
 jam diximus, ut sit liber & meritorius includit
 actum illum liberum, seu imperium supernatu-
 rale voluntatis, quod proinde non antecedit
 actum Fidei in ratione liberi & meritorii, sed
 eum taliter constituit, unicuique cum ipso integra-
 actum meritoriorum:

Quæres tertio: ad quod principium spectet ju-
 dicium illud evidens credibilitatis, de quo n. I. 2. & 3. dictum est. Caecitanus & alii dicere viden-
 tur practicum hoc judicium ad ipsum habitum Fidei spectare tanquam principium elicivum sui. Sed contra; habitus enim Fidei pro objecção suo adaequato habet revelationem divinam, & in illam per actus obscuros fertur; judicium autem hoc evidens non recumbit in divinâ auctoritate & revelatione, sed in mediis evidentibus, ex quibus per discursum elicetur: cùn ergo modum tendendi habeat diversissimum, aliudque objec-
 tum formale ab actu Fidei, non potest ab habi-
 tu Fidei procedere.

Dices: Judicium hoc credibilitatis, ut suprà asserimus, est supernaturale, ergo procedere debet à Fide, Fides namque, ut sapè diximus, est totius ædificiū supernaturalis fundamentum, quām proinde Tridentinum Sess. 6. cap. 8. vocat omnis iustificationis radicem; nihil ergo, ha-
 bituale saltem, seu permanens, Fidem antecedere debet, & animam informare. Respondetur, ut nōnulla supra, num. 5. dixi de volitione, nihil in eo esse est inconveniens, quod motus aliquis plus aut cogi-
 tatio supernaturalis ad Fidem disponens, Fidem antecedat; hoc enim expressè docet Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 5. his verbis: Declarat
 præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis à præveniente, Dei per Christum IESVM præveniente gratia su-
 juxta Tri-
 mendum esse, &c. Neque propterea quidquam derogatur Fidei, quo minus absolute & simpliciter ab illa tanquam à basi & fundamento sumatur initium iustificationis, per modum scilicet radicis libera & meritoriae, qualis est actus Fidei sicut oportet: gratia autem præveniens, seu co-
 gitatio illa sancta & inspiratio est quid indelibe-